

DE BIJENSTERFTE IS ONDERWERP VAN EEN WETENSCHAPPELIJK STEEKSEL.

Wetenschappelijke revolutie

Rinus Vermue, akkerbouwer in Luttelgeest (Fl.)

IN Wageningen wordt koortsachtig gewerkt aan een nieuwe manier van wetenschap bedrijven. Laboratoriumonderzoek is uit den boze. Er wordt alleen maar literatuur geanalyseerd die aansluit bij wat we willen horen. Onzin, zult u denken. Toch is dat mijn conclusie na lezing van een interview van bijenexpert Tj. Blacquiere in dagblad *Trouw*. Net als vele andere deskundigen zoekt hij naar de oorzaak van de bijensterfte. Normaal sterven enkele procenten, nu is dat in Nederland 30 procent. In de beklagdenbank zit een neonicotine, het (zaad)ontsmettingsmiddel imidacloprid.

Vorige week bracht een groep onderzoekers onder leiding van Blacquiere een literatuurstudie uit. Er is geen relatie gevonden tussen het middel en de bijensterfte. Wel in het laboratorium, maar in veldonderzoeken is geen oorzakelijk verband vastgesteld.

Wat? Lees ik dat goed? Inderdaad. 'In laboratoria is wel degelijk een effect van deze middelen op bijen gezien. Maar het verdwijnen van bijenvolken hangt op geen enkele manier samen met het gebruik van neonicotinen in het veld.' Maar... dat is revolutionair!

Als dit de wetenschappelijke norm wordt, zijn we gauw klaar. Stel je voor: medicijn X werkt bij ratten heel goed tegen de ernstige ziekte Y, waaraan duizenden mensen lijden. Maar dat was een laboratoriumproef, dus daar gaan we niet mee door. Wetenschappers die zo naar hun vak kijken, graven hun eigen graf. Alsof ze zeggen: 'Wij van universiteitslab W. doen prachtig onderzoek, maar het stelt niks voor hoor! Ben je mal, haha.'

De meeste bijenonderzoekers wijzen op een combinatie van factoren. Ze denken dat bijen verzwakt raken door het gif en sterven aan parasieten als de varroamijt. Maar die kwamen tot tevredenheid van de spuitlobby niet in Blacquiere's rapport. Laboratoriummensen, begrijpt u.

Hun onderzoek leidde in Frankrijk tot een voorlopig verbod op imidacloprid. Zo'n voorzorg lijkt me een kwestie van gezond verstand. Als ik zou vermoeden dat mijn kind een koemelkallergie heeft, zou het in afwachting van het onderzoek geen koemelk meer krijgen.

Zo denkt de spuitlobby niet. Die wil eerst een bewijs hebben, maar dan wel een dat de lobby bevalt. Dit riekt naar selectief winkelen, het arrangeren van uitkomsten tot een gewenst resultaat. Ik zou zeggen, verzin zelf een onderzoek waarmee je de (on)schadelijkheid van het middel kunt aantonen, in plaats van alleen de 'fouten' in andere onderzoeken te misbruiken.

S IN DE VERGETELHEID GERAAKT. ONTERECHT, /UR-ONDERZOEKER LUUD GILISSEN.

er verdient een comeback'

PROFIEL

Naam: dr. Luud Gilissen (65). **Organisatie:** Plant Research International, Wageningen UR. **Functie:** senior scientist en coördinator van 'De Nederlandse Haverketen'.

FOTO: P.R.I.

de in de jaren vijftig 160.000 hectare, dat ruggelopen naar 2.000. Luud Gilissen is senior akker bij Plant Research International van Wageningen ommoot de consumptie van haver.

moet haver terugko-

gezond voor mens en het gewas doet het weinig input van stikstofbescherms- tot slot werd recent dat mensen met glutarantie het vezelrijke ed kunnen verdragen."

erscheidt haver zich uud van tarwe?

op een aantal punten rdiger dan tarwe. Zo : aan goed-verteerbare met een gunstige ammenstelling, waardoor de mens beter te is én beter aansluit bij zuurbehoefte. bevat haver 5 à 10 aan oliën en vetten, onverzadigde vetzunstig zijn voor hart vaten. Het zetmeel uit rdt geleidelijk opgedens de vertering, t een gunstige energie- k voor diabetici. Te- aver vezelrijk. Tot slot bepaalde kankerrem- offen te bevatten."

ook glutenvrij - een nt voor haver?

feite niet. Teff is een

Ethiopisch graangewas en e- genlijk niet in Nederland te ten is. Alleen in hete, droge zomers slaagt de teelt, anders is er weinig opbrengst en verrot het snel. Haver doet het van zichzelf goed in Noordwest-Europa. Het is als gewas enkele duizenden jaren terug in dit deel van Europa ontwikkeld."

Qua opbrengst komt haver niet mee, zijn hier kansen?

„Met de huidige rassen is het mogelijk toch al 8 ton of meer per hectare te halen. Maar er is nooit veel veredeld aan haver. In een genomics project willen we de genetische samenstelling van haver in kaart brengen, om genetische merkers te ontwikkelen die de veredeling op gewenste eigenschappen fors kunnen versnellen. Over zo'n tien jaar moet een opbrengst van 10 à 11 ton haalbaar zijn."

Waar liggen de meeste kansen voor areaalgroei?

„Diervoeders moeten de bulk vormen, maar er zijn ook kansen in de humane voeding. Een mooi, nog klein voorbeeld is de Nederlandse glutenvrije haverketen. Die begint met 100 procent zuiver haverzaaizaad. De haver wordt op schone percelen geteeld, ook de machines moeten vrij zijn van glutenbevattende granen. Glutenvrij haverbrood is te koop via www.broodpakket.nl, en de bakker overlegt nog met supermarkten om het brood in het schap met dieetvoeding te krijgen."

Hilko Bos